

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XII — Nr. 232

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 26 mai 2000

SUMAR

	Pagina		Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 4 din 18 ianuarie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998 privind privatizarea societăților comerciale din turism.....	1-3	Stat nr. 209/1976 pentru aprobarea Regulamentului operațiilor de casă.....	3-5
Decizia nr. 13 din 25 ianuarie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 30, 34 și 38 alin. 4 din Decretul Consiliului de		Decizia nr. 26 din 15 februarie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală.....	5-8
		★	
		Rectificare.....	8

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 4

din 18 ianuarie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998 privind privatizarea societăților comerciale din turism

Lucian Mihai — președinte
Costică Bulai — judecător
Constantin Doldur — judecător
Kozsokár Gábor — judecător
Ioan Muraru — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stângu — judecător
Florin Bucur Vasilescu — judecător
Romul Petru Vonica — judecător
Paula C. Pantea — procuror
Gabriela Dragomirescu — magistrat-asistent

Guvernului nr. 32/1998 privind privatizarea societăților comerciale din turism, excepție ridicată de Societatea de Investiții Financiare „Transilvania” — S.A. din Brașov în Dosarul nr. 3.551/1999 al Tribunalului Dâmbovița — Secția comercială și de contencios administrativ.

La apelul nominal răspunde Societatea de Investiții Financiare „Transilvania” — S.A. din Brașov, reprezentată prin consilier juridic Bogdan Ungureanu, constatându-se lipsa părților: Fondul Proprietății de Stat București, Societatea Comercială „Hotel Valahia” — S.A. Târgoviște și Societatea Comercială „Valahia” — S.A. Târgoviște, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 din Ordonanța de urgență a

Societății de Investiții Financiare „Transilvania” — S.A. din

Braşov solicită admiterea excepţiei de neconstituţionalitate, arătând că art. 11 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 32/1998, care plafonează dreptul de a deţine acţiuni la o societate comercială din turism la o cotă de 10% din totalul acţiunilor emise de o astfel de societate, încalcă prevederile constituţionale ale art. 49. Se arată că soluţia legislativă reglementată de textul criticat nu este justificată de nici una dintre situaţiile prevăzute la art. 49 alin. (1) din Constituţie şi nici de raţiuni de ordine publică sau de altă natură. Se mai susţine că Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 32/1998 încalcă principiile consensualismului şi autonomiei de voinţă prevăzute la art. 134 din Constituţie, prin aceea că stabileşte în sarcina societăţilor de investiţii financiare obligaţia de a vinde acţiunile pe care le deţin la societăţile comerciale din turism peste limita de 10% din totalul acţiunilor emise de acestea. Reprezentantul autorului excepţiei precizează că renunţă la motivarea neconstituţionalităţii textului criticat şi prin raportare la prevederile art. 41 alin. (1) şi (2) din Constituţie, aşa cum s-a susţinut în faţa instanţei de judecată, şi depune „Precizări şi concluzii“.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepţiei de neconstituţionalitate, întrucât apreciază că textul de lege criticat nu încalcă dispoziţiile constituţionale invocate, ci reprezintă strategia legiuitorului cu privire la acţiunea de privatizare a societăţilor comerciale din turism.

CURTEA,

având în vedere actele şi lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 15 iulie 1999, pronunţată în Dosarul nr. 3.551/1999, **Tribunalul Dâmboviţa – Secţia comercială şi de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituţională cu excepţia de neconstituţionalitate a prevederilor art. 11 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 32/1998 privind privatizarea societăţilor din turism**, excepţie ridicată de Societatea de Investiţii Financiare „Transilvania“ – S.A. din Braşov într-un litigiu având ca obiect anularea, pentru fraudă la lege, a actului de cesiune a unor acţiuni nominative.

În motivarea excepţiei de neconstituţionalitate se susţine că textul criticat încalcă art. 49 din Constituţie „în ceea ce priveşte drepturile derivate din calitatea de acţionari“ şi principiul constituţional al ocrotirii egale a proprietăţii, prevăzut la art. 41 alin. (1) şi (2).

Exprimându-şi opinia, instanţa de judecată apreciază că art. 11 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 32/1998 nu încalcă prevederile Constituţiei.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului şi Guvernului, pentru a-şi exprima punctele de vedere asupra excepţiei de neconstituţionalitate ridicate.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că excepţia de neconstituţionalitate a art. 11 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 32/1998 este neîntemeiată. Se arată că textul criticat nu contravine dispoziţiilor constituţionale ale art. 49, întrucât statul are posibilitatea să stabilească prin lege o serie de condiţii de exerciţiu al dreptului de proprietate privată în cadrul funcţionării societăţilor comerciale, atunci când acestea sunt impuse de aplicarea principiilor ce guvernează înfăptuirea reformei în cadrul diferitelor ramuri ale activităţii economice. Se consideră, de asemenea, că art. 11 din Ordonanţa de urgenţă a

Guvernului nr. 32/1998 se referă la toate societăţile de investiţii, fără a face vreo discriminare între acestea şi fără a le modifica dreptul de a deţine acţiuni în cadrul societăţilor comerciale, astfel încât textul nu contravine nici alin. (2) al art. 41 din Constituţie.

Preşedinţii celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susţinerile părţii prezente, concluziile procurorului, dispoziţiile legale criticate, raportate la prevederile Constituţiei, precum şi dispoziţiile Legii nr. 47/1992, reţine următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituţie şi al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituţională este competentă să soluţioneze excepţia de neconstituţionalitate cu care a fost legal sesizată.

Obiectul excepţiei de neconstituţionalitate îl constituie dispoziţiile art. 11 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 32/1998 privind privatizarea societăţilor comerciale din turism, dispoziţii care au următorul cuprins: *„În termen de maximum 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă, societăţile de investiţii financiare sunt obligate să vândă acţiunile pe care le deţin la societăţile comerciale din turism peste limita de 10% din totalul acţiunilor emise de fiecare dintre societăţile comerciale din turism, potrivit dispoziţiilor legale.“*

Examinând excepţia de neconstituţionalitate, Curtea Constituţională constată că aceasta este neîntemeiată şi urmează să fie respinsă.

O primă critică de neconstituţionalitate constă în susţinerea potrivit căreia art. 11 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 32/1998, care stabileşte obligaţia pentru societăţile de investiţii financiare de a vinde, în termen de 3 luni, acţiunile pe care le deţin la societăţile comerciale din turism peste limita de 10%, contravin principiului ocrotirii egale a proprietăţii, prevăzut la art. 41 alin. (2) din Constituţie, întrucât societăţile de investiţii financiare sunt societăţi comerciale cu capital integral privat, iar acţiunile deţinute de ele într-o societate comercială sunt expresia proprietăţii lor private.

Art. 41 alin. (2) din Constituţie, pretins a fi încălcat prin textul criticat, prevede că *„Proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetăţenii străini şi apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor“*.

Curtea Constituţională constată că stabilirea cotei de 10% din totalul acţiunilor emise de fiecare dintre societăţile comerciale din turism, ce poate fi deţinută la acestea de societăţile de investiţii financiare, nu constituie o încălcare a art. 41 alin. (2) din Constituţie, ci reprezintă o opţiune a politicii statului în domeniul reformei economice şi a strategiei de privatizare, ştiut fiind că, potrivit prevederilor constituţionale ale art. 134 alin. (2) lit. b), *„Statul trebuie să asigure: [...] b) protejarea intereselor naţionale în activitatea economică, financiară şi valutară“*. De altfel, cota de 10% a fost stabilită încă de la înfiinţarea societăţilor de investiţii financiare, prin Ordonanţa Guvernului nr. 24/1993 privind reglementarea constituirii şi funcţionării fondurilor deschise de investiţii şi a societăţilor de investiţii ca instituţii de intermediere financiară, textul criticat fixând doar termenul de 3 luni în care această obligaţie trebuie realizată.

Nu poate fi reținută nici susținerea conform căreia, prin plafonarea dreptului de a deține acțiuni la o societate comercială din turism, textul criticat ar contraveni art. 49 din Constituție, prin aceea că „se încalcă liberul exercițiu al dreptului, în speță dreptul de a deține o cotă din capitalul social al unei societăți“. Art. 49 din Constituție, care reglementează „*Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*“, prevede: „(1) *Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav.*

(2) *Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.*“

Așa cum se arată și în punctul de vedere al Guvernului, prevederile art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998 nu constituie o restrângere a exercițiului dreptului de proprietate privată, ci reprezintă reglementarea prin lege a conținutului și a limitelor acestui drept, în temeiul art. 41 alin. (1) din Constituție.

Față de cele arătate rezultă că art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998 nu încalcă prevederile art. 41 alin. (2) și ale art. 49 din Constituție.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (3) și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE :

Respinge excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998 privind privatizarea societăților comerciale din turism, excepție ridicată de Societatea de Investiții Financiare „Transilvania“ — S.A. din Brașov în Dosarul nr. 3.551/1999 al Tribunalului Dâmbovița — Secția comercială și de contencios administrativ.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 18 ianuarie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Gabriela Dragomirescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 13 din 25 ianuarie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 30, 34 și 38 alin. 4 din Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976 pentru aprobarea Regulamentului operațiilor de casă

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Gabriela Dragomirescu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 30, 34 și 38 alin. 4 din Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976 pentru aprobarea operațiilor de casă, excepție ridicată de Societatea Comercială

„Romdor“ — S.A. din Sibiu în Dosarul nr. 2.292/1999 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția comercială și de contencios administrativ.

La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Magistratul-asistent informează completul asupra cererii de amânare a judecării cauzei, formulată în temeiul art. 156 din Codul de procedură civilă de Ministerul Finanțelor, „pentru pregătirea apărării în deplină cunoștință de cauză“.

Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul cu privire la cererea de amânare a judecării, nu se opune acordării termenului solicitat de Ministerul Finanțelor.

Deliberând și având în vedere prevederile art. 156 din Codul de procedură civilă, Curtea Constituțională respinge cererea de amânare a judecării cauzei, ca netemeinic motivată, întrucât solicitarea este formulată de o persoană

juridică — Ministerul Finanțelor — care, având în structura sa organizatorică Direcția generală juridic și contencios, avea posibilitatea să își pregătească apărarea pentru acest termen.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, întrucât apreciază că, în speță, criticile formulate privesc aplicarea unor texte din Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976, iar nu constituționalitatea acestora.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 25 august 1999, pronunțată în Dosarul nr. 2.292/1999, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția comercială și de contencios administrativ a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 30, 34 și 38 alin. 4 din Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976 pentru aprobarea Regulamentului operațiilor de casă**, excepție ridicată de Societatea Comercială „Romdor” — S.A. din Sibiu într-un litigiu având ca obiect plata de penalități pentru nerespectarea disciplinei financiare prevăzute de acest regulament. **În motivarea excepției** se arată că acest decret, fiind un act normativ specific sistemului socialist, contravine principiilor de funcționare a societăților comerciale, care, având caracter privat, sunt supuse Legii contabilității nr. 82/1991, Hotărârii Guvernului nr. 704/1993, Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 2/1991 și Ordonanței Guvernului nr. 18/1994. Se mai arată că acest decret este caduc, neavând aplicabilitate în cazul capitalului privat.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată apreciază că excepția de neconstituționalitate este nefondată. Se arată că „Problema aplicabilității Decretului nr. 209/1976 se pune doar pentru intervalul cuprins până la 31 decembrie 1996, deoarece din anul 1997 a intrat în vigoare Legea bugetului de stat pentru acest an, respectiv Legea nr. 72/1997, potrivit căreia Decretul nr. 209/1976 se aplică doar instituțiilor publice”, cu precizarea că pentru perioada 1990—1996 nu există prevederi legale exprese care să înlăture aplicarea acestui decret, astfel că excepția de neconstituționalitate este nefondată și sub acest aspect. Se mai arată că, în speță, prevederile Decretului Consiliului de Stat nr. 209/1976 au fost aplicate doar până la 31 decembrie 1996, deși s-a efectuat controlul și pentru anul financiar 1997.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 30, 34 și 38 alin. 4 din Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976 este inadmisibilă, arătându-se că, motivându-și excepția, autorul acesteia nu ridică probleme de constituționalitate a textelor criticate, ci de aplicare a lor.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

În temeiul art. 5 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, potrivit căruia „*Autoritățile publice, instituțiile, regiile autonome, societățile comerciale și orice alte organizații sunt obligate să comunice informațiile, documentele și actele pe care le dețin,*

cerute de Curtea Constituțională pentru realizarea atribuțiilor sale”, prin Adresa nr. 3.351 din 29 octombrie 1999 a fost solicitat punctul de vedere al Ministerului Finanțelor referitor la excepția de neconstituționalitate ridicată.

În opinia Ministerului Finanțelor, exprimată în Adresa nr. 3.700 din 25 noiembrie 1999, prevederile Decretului Consiliului de Stat nr. 209/1976 pentru aprobarea Regulamentului operațiilor de casă sunt aplicabile numai instituțiilor publice „începând cu anul 1997, prin menționarea, în anexa nr. 4 la legile bugetare anuale nr. 72/1997, nr. 109/1998 și nr. 36/1999, a Decretului nr. 209/1976 ca bază legală pentru capitolul încasări și alte surse, cu specificitatea «valabil numai pentru instituțiile publice»”.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, opinia Ministerului Finanțelor, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția cu care a fost legal sesizată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 30, 34 și 38 alin. 4 din Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976 pentru aprobarea Regulamentului operațiilor de casă, care au următoarea redactare:

— Art. 30: *„Este interzisă acordarea unui nou avans persoanelor care nu au justificat integral avansul primit anterior, cu următoarele excepții: când durata delegației prevăzute inițial a fost prelungită; avansurile au fost acordate pentru cheltuieli prevăzute la art. 29 lit. d), în cazul în care în aceeași perioadă au loc mai multe acțiuni; avansurile au fost acordate pentru procurarea biletelor de călătorie cu mijloace de transport cu locuri rezervate, sau a cazurilor prevăzute prin normele elaborate de organele centrale competente. De asemenea, sunt interzise transmiterea avansului de la titular la o altă persoană, precum și acordarea de avansuri în contul retribuției, cu excepția cazurilor aprobate expres prin dispoziții legale.”;*

— Art. 34: *„Titularul de avans este obligat ca, în termenele stabilite pentru justificarea avansului, să întocmească și să depună, la compartimentul financiar-contabil al unității care i-a acordat avansul, decontul de cheltuieli în care se înscriu toate documentele justificative și le anexează la acesta. Compartimentul financiar-contabil are obligația să menționeze pe decont data primirii, care se consideră data justificării avansului.”;*

— Art. 38 alin.4: *„[...] În cazul în care, în urma verificării ulterioare a decontului de către organele în drept din unitate sau din afară, se constată diferențe de recuperat, penalizarea de 0,50% pe zi de întârziere se calculează asupra acestor diferențe din ziua aducerii la cunoștință celui în cauză și până în ziua achitării sumei, în afară de situația în care titularul de avans este de rea-credință, caz în care penalizarea se calculează din ziua în care a expirat termenul de depunere a decontului.”*

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională constată că aceasta este neîntemeiată și urmează să fie respinsă.

În motivarea excepției Societatea Comercială „Romdor” — S.A. din Sibiu nu menționează nici un text sau principiu din Constituție căruia Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976 pentru aprobarea Regulamentului operațiilor

de casă i-ar contraveni. În opinia autorului excepției acest act normativ este specific sistemului socialist și contravine principiilor de funcționare a societăților comerciale cu capital privat, cărora le sunt aplicabile dispozițiile Legii contabilității nr. 82/1991, ale Hotărârii Guvernului nr. 704/1993 pentru aprobarea unor măsuri de executare a Legii nr. 82/1991, ale Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 2/1991, precum și ale ordonanțelor Guvernului nr. 18/1994 și nr. 15/1996. Se apreciază că prevederile criticate sunt aplicabile doar societăților comerciale cu capital de stat.

Curtea constată că susținerile autorului excepției nu constituie, în realitate, critici de neconstituționalitate, ci aspecte referitoare la aplicarea prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 209/1976, asupra cărora aceasta nu se poate pronunța însă, întrucât, potrivit art. 2 alin. (3) din

Legea nr. 47/1992, republicată, „În exercitarea controlului, Curtea Constituțională se pronunță numai asupra problemelor de drept, fără a putea modifica sau completa prevederea legală supusă controlului. De asemenea, Curtea Constituțională nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său conținut Constituției”. Ca atare, în jurisprudența Curții Constituționale s-a statuat că aspectele privind situația de fapt și justificarea drepturilor subiective ale părților, precum și modul de interpretare și aplicare a legii sunt de competența instanțelor de judecată. În acest sens este, de exemplu, Decizia nr. 300 din 1 iulie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 286 din 22 octombrie 1997. Întrucât nu au intervenit elemente noi care să justifice schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, aceasta își menține valabilitatea și în această cauză.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (3) și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 30, 34 și ale art. 38 alin. 4 din Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976 pentru aprobarea Regulamentului operațiilor de casă, excepție ridicată de Societatea Comercială „Romdor” — S.A. din Sibiu în Dosarul nr. 2.292/1999 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția comercială și de contencios administrativ.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 25 ianuarie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Gabriela Dragomirescu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 26

din 15 februarie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Gabriela Dragomirescu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Gheorghe Mudura în Dosarul nr. 5.308/1999 al Curții de Apel Pitești — Secția

La apelul nominal se constată lipsa părții, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției ca nefondată. Se arată că măsura arestării, prevăzută la art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală, poate fi dispusă doar ca urmare a îndeplinirii în mod cumulativ a condițiilor privind existența probelor sau a indiciilor temeinice că inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care legea penală prevede pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani, iar lăsarea în libertate a inculpatului ar prezenta un pericol pentru ordinea publică. Ca atare, se consideră că textul criticat asigură respectarea garanțiilor constituționale referitoare la prezumția de nevinovăție, nefiind încălcate, astfel cum susține autorul excepției, prevederile art. 23 alin. (8) din Constituție și nici cele ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 23 noiembrie 1999, pronunțată în Dosarul nr. 5.308/1999, **Curtea de Apel Pitești — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Gheorghe Mudura într-o cauză în care acesta a fost arestat preventiv și este cercetat penal sub aspectul săvârșirii infracțiunilor prevăzute la art. 10 și 13 din Legea nr. 87/1994 și a infracțiunii de înșelăciune prevăzute la art. 215 alin. 1, 4 și 5 din Codul penal.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că măsura arestării inculpatului, ce poate fi luată dacă acesta a săvârșit o infracțiune pentru care legea penală prevede pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani, este o măsură abuzivă care nu are la bază o concepție științifică, ci exprimă considerente de politică penală, iar condiția din același text, potrivit căreia lăsarea inculpatului în libertate ar prezenta un pericol pentru ordinea publică, constituie o legalizare a abuzului și un instrument de reprimare, deoarece permite ca o persoană să fie declarată periculoasă pentru ordinea publică înainte de a se dovedi vinovăția acesteia. Ca atare, se consideră că art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală contravine art. 23 alin. (8) din Constituție, deoarece, deși se bucură de prezumția de nevinovăție, inculpatul este, totuși, considerat un pericol public. Se mai susține că art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală contravine și următoarelor texte din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale: art. 1, privind obligația de a respecta drepturile omului, art. 6, care reglementează dreptul la un proces echitabil, art. 7, referitor la legalitatea pedepsei, art. 13, care privește dreptul la un recurs efectiv, art. 17, privitor la interzicerea abuzului de drept, și art. 18, privind limitarea folosirii restrângerii drepturilor.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât prevederile art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală nu încalcă în nici un fel principiile ce călăuzesc procesul penal și nu îngredesc dreptul la apărare, care este garantat în tot cursul procesului penal.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală este neîntemeiată. Se arată că măsura arestării preventive, fiind un mijloc destinat să asigure desfășurarea normală a urmăririi penale și a procesului penal, în general, nu are, potrivit doctrinei și practicii judiciare, înțelesul că inculpatului i se impută deja săvârșirea unei infracțiuni, ci că există probe sau indicii considerate temeinice în raport cu stadiul în care se află procesul penal. În ceea ce privește art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală, se apreciază că în acest caz este și mai evidentă intenția legiuitorului nu de a-l considera pe inculpat deja vinovat de săvârșirea unei infracțiuni, ci de a permite luarea măsurii arestării preventive, dacă fapta este pedepsită de lege cu închisoare mai mare de 2 ani. Se mai menționează că însăși

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prevede la art. 5 paragraful 1 lit. c) situația în care persoana a fost arestată sau reținută în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, „*atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune [...]*”. În spiritul Convenției, prezumția de nevinovăție nu exclude arestarea preventivă, iar pe întreaga durată a urmăririi penale și atâta timp cât vinovăția nu a fost legal stabilită prezumția de nevinovăție își produce în întregime efectele. Este citată, în acest sens, Decizia din 9 ianuarie 1959 a Comisiei Europene a Drepturilor Omului referitoare la plângerea nr. 367/1958, trăgându-se concluzia în sensul că garanțiile pe care Codul de procedură penală le prevede pentru respectarea prezumției de nevinovăție sunt în deplină concordanță atât cu dispozițiile constituționale, cât și cu normele din convențiile europene, în interpretarea dată acestora de organele jurisdicționale competente.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate cu care a fost legal sesizată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală, potrivit cărora: „*Măsura arestării inculpatului poate fi luată dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 și numai în vreunul din următoarele cazuri: [...]*;

h) inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani, iar lăsarea sa în libertate ar prezenta un pericol pentru ordinea publică.”

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională constată că aceasta este neîntemeiată și urmează să fie respinsă.

I. O primă critică de neconstituționalitate este formulată în legătură cu condițiile prevăzute la art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală, potrivit cărora măsura arestării inculpatului poate fi luată dacă acesta a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani, iar lăsarea lui în libertate ar prezenta un pericol pentru ordinea publică. În legătură cu cea dintâi condiție, se susține că este o sursă de abuz pentru organele judiciare, deoarece face posibilă luarea măsurii arestării preventive a unei persoane, indiferent de gravitatea reală a faptei de a cărei săvârșire ea este învinuită, iar cu referire la cea de a doua condiție, se consideră că această dispoziție dă posibilitatea organelor judiciare să renunțe la strângerea probelor privind existența infracțiunii și a răspunderii penale. În concluzie, se solicită „suprimarea sau reformularea unui text de sorginte comunistă, cu un evident caracter represiv și aleatoriu, contrar concepției dreptului penal modern, referitoare la infracțiune, infractor, temeiul răspunderii penale, asigurarea unui proces echitabil și asigurarea dreptului la apărare”.

Examinând această susținere, Curtea constată că nu poate fi reținută afirmația autorului excepției, potrivit căreia

dispozițiile legale criticate ar fi de sorginte comunistă, întrucât și în reglementările anterioare codurile de procedură penală cuprindeau prevederi asemănătoare. Astfel, la art. 193 alin. 2 din Codul de procedură penală român de la 1864 se prevedea că „*Judecătorul de instrucție va putea da mandat de arestare în circumstanțe grave și când arestarea este indispensabilă instrucției cauzei, sau este reclamată de un interes al siguranței publice. Acest mandat nu poate fi dat decât dacă faptul imputat este pedepsit cu o pedeapsă minimum de trei luni*“. O dispoziție asemănătoare se găsește în Codul de procedură penală de la 1936, republicat în 1948, care la art. 200, printre cazurile de reținere a făptuitorului, prevede la pct. 9: „*în caz de delict, când acesta se pedepsește de lege cu o pedeapsă mai mare de un an sau când legea autoriză sporirea pedepsei la mai mult de un an, dacă reținerea este necesară cercetărilor, sau este reclamată de un interes al ordinii sau siguranței publice, ori există temere fondată de dispariție*“, iar la art. 250 alin. 2: „*Organul de urmărire penală poate emite mandat de arestare fie din oficiu, fie pe baza dispoziției procurorului, când fapta imputată este pedepsită de lege cu o pedeapsă mai mare de un an, dacă arestarea este în interesul cercetărilor sau anchetei penale, sau dacă este reclamată de un interes al ordinii sau siguranței publice, ori există temere fondată de dispariție*.“ În Codul penal de la 1968, în vigoare și în prezent, cazurile în care se dispune arestarea inculpatului sunt enumerate la art. 148 alin. 1 lit. a)–h), ultimul, aflat în discuție, referindu-se la infracțiuni pedepsite cu închisoare mai mare de 2 ani și dacă se constată că lăsarea în libertate a făptuitorului ar prezenta un pericol pentru ordinea publică.

De altfel, în această materie prevederi asemănătoare se regăsesc, de exemplu, și în art. 144 din Codul de procedură penală francez. Dispoziția menționată prevede că detenția provizorie poate fi ordonată sau prelungită în materie criminală și în materie corecțională, dacă pedeapsa prevăzută de lege este egală sau mai mare de un an închisoare în caz de delict flagrant ori mai mare de 2 ani închisoare în celelalte cazuri, în situațiile în care detenția provizorie a persoanei puse sub urmărire penală este unicul mijloc de a conserva probele sau indiciile materiale ori de a împiedica fie o presiune asupra martorilor sau victimelor, fie o concertare frauduloasă între persoanele puse sub urmărire și complici. Măsura arestării preventive se dispune și atunci când detenția este necesară spre a proteja persoana în cauză, pentru a pune capăt infracțiunii sau pentru a preveni săvârșirea din nou a acesteia, precum și pentru a garanta menținerea persoanei respective la dispoziția justiției sau pentru a apăra ordinea publică de tulburarea cauzată prin infracțiune.

Așa fiind, Curtea constată că, sub acest aspect, excepția este neîntemeiată.

Nu poate fi reținută nici critica potrivit căreia prevederile art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală dau posibilitatea organelor judiciare să renunțe la strângerea probelor privind existența infracțiunii și a răspunderii penale, întrucât constituționalitatea textului criticat trebuie examinată având în vedere ambele condiții pe care acesta le impune, iar nu numai cu privire la gravitatea pedepsei prevăzute de lege pentru fapta imputată. Astfel, pentru luarea măsurii arestării inculpatului organul judiciar trebuie să constate, pe de o parte, că există probe sau indicii temeinice că inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani, iar pe de altă parte, că există, de asemenea, probe sau indicii temei-

nice că lăsarea în libertate a inculpatului ar prezenta un pericol pentru ordinea publică.

II. Autorul excepției de neconstituționalitate susține, de asemenea, că dispozițiile art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală încalcă prevederile art. 23 alin. (8) din Constituție, potrivit cărora „*Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată*“. Se apreciază că, deși inculpatul se bucură de prezumția de nevinovăție, el este totuși considerat un pericol public.

Nici această critică nu poate fi reținută. Așa cum se arată și în punctul de vedere al Guvernului, condiția privitoare la săvârșirea unei infracțiuni de o anumită gravitate nu înseamnă că inculpatul este considerat că a comis o infracțiune. Această condiție este prevăzută pentru a permite luarea măsurii arestării preventive, dacă pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea mai mare de 2 ani, iar prezumția de nevinovăție nu interzice arestarea preventivă. Afirmatia autorului excepției, în sensul că prezumția de nevinovăție ar fi incompatibilă cu condiția ca lăsarea în libertate a făptuitorului să prezinte un pericol pentru ordinea publică, nu este nici ea întemeiată. Condiția privitoare la existența infracțiunii este îndeplinită atunci când s-a constatat că există probe sau indicii temeinice că inculpatul a săvârșit o faptă ce se încadrează în textul de lege care o prevede și o sancționează cu închisoare mai mare de 2 ani, iar condiția privitoare la starea de pericol pentru ordinea publică se realizează atunci când, în urma analizei tuturor circumstanțelor privitoare la faptă și la făptuitor, se constată că lăsarea în libertate ar constitui un pericol pentru ordinea publică. Această condiție trebuie motivată în mod special, deoarece, așa cum s-a stabilit în practica judiciară, ea nu rezultă și nu se confundă cu pericolul social al faptei, ci trebuie să fie constatată pe baza altor împrejurări privind în special persoana făptuitorului.

III. Criticile autorului excepției, potrivit cărora dispozițiile art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală ar fi contrare unor dispoziții ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sunt, de asemenea, neîntemeiate. Astfel, se consideră că textul criticat contravine prevederilor art. 6 pct. 1 din convenție privitor la dreptul la un proces echitabil, fără însă să se formuleze vreun argument în motivarea acestei afirmații și, în consecință, Curtea Constituțională nu poate reține această susținere. Nu poate fi reținută nici susținerea referitoare la contrarietatea textului de lege criticat cu prevederile art. 7 din convenție, privitor la regula „*Nici o pedeapsă fără lege*“, întrucât, așa cum s-a arătat, măsura arestării preventive nu se confundă cu pedeapsa. Autorul excepției consideră că, întrucât, în temeiul art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală, o persoană poate fi arestată și abia ulterior se pune în discuție legalitatea și temeinicia acestei măsuri, se încalcă art. 13 din convenție, care reglementează „*Dreptul la un recurs efectiv*“, precum și art. 17 din aceasta, privitor la „*Interzicerea abuzului de drept*“. Curtea Constituțională constată că, față de cele deja arătate, aceste susțineri sunt nejustificate. În sfârșit, urmează să fie înlăturată și susținerea potrivit căreia textul criticat contravine art. 18 din convenție, referitor la „*Limitele folosirii restrângerii drepturilor*“, deoarece restrângerea libertății, pe care o implică măsura arestării preventive, este justificată, așa cum prevede art. 49 alin. (1) din Constituție, din necesitatea desfășurării instrucției penale, fiind, în același timp, proporțională cu situația care a determinat-o și deci în

conformitate cu prevederile alin. (2) al aceluiași articol din Legea fundamentală.

Raportând dispozițiile art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală la prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Constituțională constată că, în mod contrar afirmațiilor autorului excepției, aceste dispoziții legale exprimă, în dreptul intern, prevederile art. 5 pct. 1 lit. c) din convenție, potrivit cărora: „[...] Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale: [...]”;

c) *dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia.* Sunt respectate, de asemenea, și prevederile pct. 4 al art. 5 din convenție, conform cărora: „Orice per-

soană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.” Într-adevăr, în dreptul intern aceste principii se regăsesc în art. 5 alin. 3 din Codul de procedură penală, care dispune: „*Dacă cel împotriva căruia s-a luat măsura arestării preventive sau o măsură de restrângere a libertății consideră că aceasta este ilegală, are dreptul, în tot cursul procesului, să se adreseze instanței competente, potrivit legii.*”

Față de cele arătate rezultă că art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală, care prevede unul dintre cazurile în care poate fi luată măsura arestării preventive, nu contravine normelor sau principiilor constituționale și nici prevederilor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, iar aspectele referitoare la aplicarea acestui text nu fac obiectul contenciosului constituțional.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (3) și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 148 alin. 1 lit. h) din Codul de procedură penală, excepție ridicată Gheorghe Mudura în Dosarul nr. 5.308/1999 al Curții de Apel Pitești — Secția penală.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 15 februarie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Gabriela Dragomirescu

RECTIFICARE

În Hotărârea Parlamentului României nr. 15/2000 pentru modificarea și completarea Hotărârii Parlamentului României nr. 17/1996 privind aprobarea componenței nominale a delegației Parlamentului României la Adunarea Parlamentară a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 15 mai 2000, se face următoarea rectificare:

— la art. 2, în loc de *Ecaterina Antonescu* se va citi: *Ecaterina Andronescu*.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București
Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici București,
șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, telefon: 11.58.33.
Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/21.78 și 402.21.78,
E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro